

Potilaiden säteilysuojainten käyttö

Kuopion yliopistollisen sairaalan (KYS) erityisvastuualueella on vähennetty säteilysuojainten käyttöä potilaiden suojauksessa. Keski-Suomi kuuluu KYS-erityisvastuualueeseen.

Uusimman tutkimustiedon mukaan säteilysuojien käytöstä ei ole enää mainittavaa hyötyä suurimmassa osassa röntgenkuvauksia. Kuvaslaitteiden teknisen kehityksen myötä voidaan vaikuttaa potilaiden saamaan säteilyannokseen entistä paremmin, ja teknisiä ominaisuuksia hyödyntämällä potilaan säteilyaltistusta voidaan pienentää paljon tehokkaammin kuin säteilysuojia käyttämällä. Nykyisillä röntgenkuvaslaitteilla saadaan tuotettua hyviä kuvia hyvin pienilläkin säteilymäärillä. Säteilysuojat voivat joissakin tapauksissa häiritä laitteiden toimintaa niin, että potilaan säteilyannos suurenee ja kuvanlaatu huononee.

Röntgenkuvaslaitteiden toimintaa tarkkaillaan laadunvalvontatesteillä säännöllisesti. Asiantunteva henkilökunta huolehtii, että kuvauksissa käytetään vain tarvittava määrä säteilyä hyvän kuvan muodostamista varten. Kuvaukset suunnitellaan jokaisen potilaan tarpeita ja lääketieteellistä ongelmaa vastavaksi.

Kysymys: Miksi minulle tai lapselleni on aiemmin laitettu lyijysuoja ja nyt ei?

Vastaus: Säteilysuojan käytöstä saatu hyöty nykyaikaisilla röntgenlaitteilla on häviävän pieni. Nykyaikaiset kuvantamislaitteet ovat teknologisesti niin kehittyneitä, että hyvälaatuinen kuva saadaan muodostettua jo pienellä määrällä säteilyä. Suoja voi peittää kuvassa alueita, jotka lääkärin olisi tarpeellista nähdä, jolloin kuvaus joudutaan uusimaan. Toisinaan säteilysuoja saattaa peittää osan kuvaslaitteen säteilyantureista ja lisätä säteilyn määrää.

Kysymys: Miksi henkilökunta tai tukihenkilöt käyttävät edelleen säteilysuojia?

Vastaus: Säteily on tarkoitettu ainoastaan kuvanmuodostukseen. Henkilökuntamme saattaa altistua pienelle määrälle säteilyä useita kertoja työvuoron aikana. Tukihenkilöitä (esimerkiksi kuvaushuoneessa tarvittaessa lapsen mukana oleva vanhempi) suojataan, koska he eivät ole kuvauksen kohteena ja heiltä pyritään välttämään pienimmätkin säteilyannokset. Säteilysuojilla siis vähennetään henkilökunnan ja tukihenkilön saamaa tarpeetonta säteilyä.

Kysymys: Suojataanko raskaana olevia?

Vastaus: Suojaamme raskaana olevia vain erittäin harvoissa tapauksissa.

Pääsääntöisesti emme käytä säteilysuojaimia raskaana olevien kuvauksissa, koska sikiötä on lähes mahdotonta suojata kehon päälle asetettavilla säteilysuojilla. Sikiön turvallisuudesta huolehditaan harkitsemalla kuvauksen tarve tarkkaan, rajaamalla kuvausalue ja valitsemalla ensisijaisesti tutkimusmenetelmä, jossa ei käytetä säteilyä. Tutkimusten mukaan röntgentutkimuksesta sikiölle aiheutuva riski on erittäin pieni.

Tiesitkö, että...

Säteilyä syntyy koko ajan ympärillämme esimerkiksi maaperässä luontaisesti esiintyvistä radioaktiivisista isotoopeista, sekä avaruudesta peräisin olevasta säteilystä.

Matkustaessasi lentokoneella 6 tuntia saat avaruussäteilyä noin yhtä keuhkojen röntgenkuvaa vastaavan määrän.

Kvantamistutkimuksesta saatava hyöty on aina suurempi kuin mahdolliset haittavaikutukset.

Röntgenhoitajat, radiologit ja sairaalafyysikot huolehtivat aina säteilyturvallisuudestasi.

Mikäli sinulla on kysyttävää säteilysuojiin tai säteilyyn liittyen, kysy rohkeasti röntgenhoitajaltasi!

Terveisin

KYS-erityisvastuualueen kuvantamisen röntgenhoitajat, radiologit ja sairaalafyysikot